

Віталій СМАЧНИЙ

*Національна академія державного управління
при Президенті України*

Одеський регіональний інститут державного управління

РОЗВИТОК ОРГАНІЗАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Аналізуються методичні підходи до регламентації співробітництва територіальних громад. Визначаються передумови регламентації співробітництва та його цілі. Узагальнюються адміністративні процедури взаємодії органів місцевого самоврядування. Пропонуються складники регламентів співробітництва та алгоритм розробки регламентів співробітництва.

Ключові слова: співробітництво територіальних громад, муніципальне управління, управлінські взаємозв'язки, регламентування, регламент співробітництва.

Ключова роль у процесах розвитку місцевої та локальної демократії належить органам місцевого самоврядування, до завдань яких належить розвиток громадської активності, відповідальності, забезпечення ефективної системи управління та взаємодії. Проте внаслідок фінансової, кадрової, ресурсної неспроможності територіальних громад не всі питання місцевого значення можуть бути вирішені в межах однієї територіальної громади. У зв'язку з цим особливо важливими стають механізми горизонтальної взаємодії територіальних громад.

Співробітництво територіальних громад є відносно новим явищем у сучасній вітчизняній практиці місцевого самоврядування, яке з'явилося фактично в період проголошеної у 2014 р. політики децентралізації. Одночасно із закладанням та реалізацією нових підходів до розвитку взаємовідносин органів місцевого самоврядування та держави активізувалася взаємодія посадових осіб та органів місцевого самоврядування. Нормативне закріплення міжмуніципального співробітництва у форматі Закону України «Про співробітництво територіальних громад» дозволило перевести об'єктивно існуючі зв'язки в офіційні відносини на принципах добровільності, рівноправ'я та партнерства [8].

У сучасних умовах недостатності ресурсів співробітництво територіальних громад є одним зі способів вирішення численних проблем. Органи місцевого самоврядування мають право самостійно в межах закону визначати форми співробітництва територіальних громад, доцільність та ступінь участі в пропонованих планах співробітництва з огляду на інтереси населення та конкретні проблеми територіальних громад. Таке співробітництво дозволяє вирішити широкий спектр проблем, серед яких: реалізація спільних програм із благоустрою, здійснення робіт у сфері житлово-комунального господарства, будівництва, утримання сміттєзвалищ, ремонт доріг, транспортне обслуговування, утримання закладів культури, місць відпочинку тощо.

У нових умовах співробітництво територіальних громад стає більш актуальним, виникає необхідність активізації ініціативи органів місцевого самоврядування в процесі спільного вирішення економічних, соціальних, культурних проблем. Отже, співробітництво територіальних громад вимагає теоретичного обґрунтування, виявлення специфіки сучасного розвитку територіальних громад в Україні, визначення напрямів його подальшого вдосконалення в умовах модернізації вітчизняної системи публічного управління.

Різноманітний характер співробітництва територіальних громад робить його предметом уваги представників різних наук. Узагальнення публікацій дозволяє

стверджувати, що співробітництво територіальних громад розглядається з позицій юридичного, економічного та соціологічного підходів. Сучасний етап вивчення співробітництва характеризується підвищенням інтересу до наукової розробки питань правового регулювання співробітництва територіальних громад, пошуку оптимальних форм та механізмів міжмуніципальної взаємодії. Системне дослідження співробітництва територіальних громад маємо в дисертаційному дослідженні Н. А. Костіної, яка виявила історичні особливості формування й еволюції співробітництва територіальних громад як інноваційного інструменту місцевого розвитку й муніципальної консолідації в Україні та інших європейських країнах, проаналізувала питання законодавчого та нормативно-правового забезпечення розвитку співробітництва територіальних громад, розкрила основні форми співробітництва територіальних громад і з'ясувала особливості їх реалізації в Україні на сучасному етапі тощо [5]. Сучасний стан та перспективи співробітництва територіальних громад в Україні розкрили у своїй науковій статті А. С. Арапова та О. Б. Циклаурі [1]. А. О. Геліч привертає увагу до такої форми співробітництва як утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій [3]. Роль міжнародної технічної допомоги в розвитку співробітництва територіальних громад досліджує Ю. В. Узун [12]. Потенціал та інструменти співробітництва спроможних громад на етапі становлення зазначеного інституту досліджував Ю. П. Шаров [13]. Проблеми теорії та практики співробітництва вивчали П. М. Любченко [6] та О. Врублевський [2]. Ю. В. Козаченко розглядав співробітництво територіальних громад у межах інфраструктурної трансформації [4].

Аналіз досліджень з питань співробітництва територіальних громад дозволяє стверджувати, що існує цілий ряд питань, які дотепер не розроблені науковцями. Зокрема, не досліджений механізм впровадження структур співробітництва територіальних громад у систему адміністративно-територіальних одиниць та територіальних соціально-економічних систем. Дослідження важливості створення інституціональних умов, які забезпечать базові управлінські процеси в зонах співробітництва, а також формування організаційних основ управління міжмуніципальним співробітництвом відстає від вимог сучасної практики.

Метою статті є обґрунтування організаційного механізму співробітництва територіальних громад, у тому числі у форматі розробки регламентів взаємодії територіальних громад у процесі співробітництва.

Слабкий розвиток співробітництва територіальних громад в Україні (за станом на 13 червня 2019 р. зареєстровані лише 433 договори про співробітництво [9]) обумовлений не лише тим, що запроваджений нещодавно, але й кількома зовнішніми й внутрішніми чинниками, які гальмують процес активізації взаємодії територіальних громад.

До зовнішніх чинників належать такі:

– відсутність стимулів до підвищення ефективності господарювання внаслідок того, що принцип бюджетної автономії поки що не є домінуючим для всіх територіальних громад, зберігається також принцип бюджетного вирівнювання. Зазначене стимулює територіальні громади до збереження принципів формування бюджетів, орієнтованих на систему витрат, а не на результат;

– певні процедурні складнощі під час реалізації норм Закону України «Про співробітництво територіальних громад»;

– слабкість методичного супроводу співробітництва територіальних громад як з боку держави, регіональних органів публічної влади, так і з боку експертного співтовариства;

– відсутність стимулів до організації співробітництва територіальних громад;

– недостатня поширеність кращих практик співробітництва територіальних громад, зокрема через асоціації органів місцевого самоврядування.

До внутрішніх чинників гальмування процесу активізації взаємодії територіальних громад можна віднести:

– відсутність у територіальних громад гострої потреби в об'єднанні ресурсів в умовах збільшення обсягу місцевих бюджетів у процесі децентралізації;

– низьку кваліфікацію посадових осіб місцевого самоврядування та відсутність навичок ефективного господарювання.

Досягнення цілей розвитку співробітництва територіальних громад в Україні, ефективна реалізація конкретних проєктів співробітництва передбачають розробку дієвого організаційного механізму, в основу якого мають бути покладені сучасні управлінські технології. «Організаційний механізм можна розцінювати як сукупність заходів, спрямованих на здійснення послідовного виконання робіт, формування відповідних організаційних структур, у межах яких здійснюється певна діяльність. ... До організаційного механізму належить низка самостійних підгруп: законодавчі, нормативно-правові, нормативно-методичні, моніторингові, підгрупи експертизи, суто управлінські» [7, с. 212]. Цей механізм передбачає, насамперед, використання інструментів, які дозволять оптимізувати процеси узгодження інтересів, координації дій територіальних громад та їх органів, що слугуватиме основою підвищення якості вирішення питань місцевого значення. Одночасно передбачається реалізація методів, які вже довели свою ефективність і забезпечують більш чітку та узгоджену взаємодію територіальних громад з органами державної влади, бізнес-структурами та громадськими об'єднаннями.

У попередніх дослідженнях ми визначили умови та особливості реалізації співробітництва територіальних громад у межах Жмеринського субрегіону Вінницької області [10]. На наш погляд, організаційне оформлення співробітництва територіальних громад у зазначеному субрегіоні, як і на території інших зон спільного інтересу територіальних громад в Україні, можна реалізувати в таких формах:

1. Закріплення засад, напрямів та інструментів реалізації співробітництва в документах стратегічного характеру територіальних громад, адже це є необхідною умовою для бачення орієнтирів організації взаємодії муніципалітетів з метою їх ефективного розвитку.

2. Створення міжмуніципальних об'єднань, у тому числі з різним адміністративним статусом (сільських, селищних, міських рад, об'єднаних територіальних громад, міст обласного значення), у межах об'єктивно існуючих субрегіональних утворень. Зазначені об'єднання, утворивши спеціальні органи, могли б координувати прийняття рішень щодо спільних проблем соціально-економічного розвитку в межах субрегіону, проводити політику узгодження спільних інтересів, розробляти різні муніципальні проєкти.

3. Розробка спеціального регламенту співробітництва (РС) територіальних громад у межах відповідного договору про співробітництво.

На останньому чиннику розвитку співробітництва територіальних громад зупинимося більш докладно. Для розуміння сутності та процесу регламентації співробітництва територіальних громад важливими є кілька базових понять, серед яких: регламент, адміністративна процедура, адміністративний процес тощо. У широкому розумінні регламент – це нормативно-правовий акт, що встановлює адміністративну процедуру (адміністративні процедури). У свою чергу, адміністративною процедурою є порядок здійснення адміністративного процесу (адміністративних процесів), встановлений законом і (або) адміністративним регламентом. Адміністративний процес – дія або сукупність дій (рішень) органу місцевого самоврядування, його структурних підрозділів і посадових осіб, спрямованих на здійснення їхніх повноважень, встановлених законом, іншими нормативними актами. При цьому під повноваженнями органу місцевого самоврядування слід розуміти функцію органу місцевого самоврядування, визначену в законі або в іншому нормативно-правовому акті [11].

Отже, регламент встановлює обов'язкові вимоги до адміністративних процесів та їх компонентів в обсязі і формах, що дозволяють забезпечити ефективну реалізацію органом місцевого самоврядування, його структурними підрозділами і посадовими особами їхньої компетенції. При цьому слід зауважити, що регламенти не розробляються щодо дій (рішень) органів місцевого самоврядування, порядок здійснення яких регулюється законами України.

Існує кілька загальних принципів встановлення адміністративних процедур регламентами, у тому числі РС. По-перше, РС не може встановлювати різний обсяг прав і обов'язків суб'єктів співробітництва залежно від складу його учасників (наприклад, сільської громади та громади міста обласного значення). По-друге, для оптимізації та модернізації виконання функцій співробітництва будь-який РС повинен забезпечувати:

- уніфікацію й універсалізацію порядку виконання територіальними громадами в межах завдань співробітництва функцій, у тому числі з використанням електронних процедур;
- оптимізацію показників виконання завдань співробітництва;
- усунення надлишкових адміністративних дій і процедур у межах співробітництва;
- спрощення адміністративних процедур під час співробітництва;
- зменшення термінів виконання адміністративних дій і процедур у процесі взаємодії територіальних громад;
- усунення необґрунтованих дій на власний розсуд органами або посадовими особами в межах співробітництва;
- усунення необґрунтованих обтяжень для територіальних громад, що взаємодіють у межах співробітництва;
- скорочення витрат (усіх видів ресурсів) територіальних громад у зв'язку з виконанням завдань співробітництва;
- прозорість усіх адміністративних дій і процедур суб'єктів співробітництва для громадян і організацій;
- доступність у режимі реального часу інформації про виконання завдань співробітництва;
- мінімізацію витрат (усіх видів ресурсів) на одержання зазначеної інформації громадянами й організаціями;
- оперативне контролювання виконання завдань співробітництва;
- встановлення персональної відповідальності за дотримання вимог РС на кожній стадії виконання завдань співробітництва;
- інтеграцію в єдине функціональне ціле сукупності дій, процесів і процедур з виконання завдань співробітництва.

По-третє, РС повинен забезпечувати постійну уніфікацію порядку реалізації органами місцевого самоврядування подібних за змістом функцій. Апарат і керівництво органів місцевого самоврядування в межах співробітництва разом із зацікавленими особами повинні систематично аналізувати подібні за змістом функції. Потрібно проводити щорічний аналіз критеріїв (показників) оцінювання якості адміністративних процесів у ході реалізації завдань співробітництва з метою вдосконалення адміністративної процедури, насамперед в інтересах територіальних громад, залучених до співробітництва.

Адміністративні РС містять адміністративні процедури взаємодії органів місцевого самоврядування, у тому числі:

- здійснення органами місцевого самоврядування в межах співробітництва координації і контролю діяльності установ і організацій, що перебувають у віданні співробітництва;
- виконання доручень голів територіальних громад у межах співробітництва;

Local Government

- спільне нормативно-правове регулювання у встановлених сферах діяльності співробітництва;
  - участь органів місцевого самоврядування в нормотворчій діяльності один одного;
  - підготовка органами місцевого самоврядування проєктів висновків і зауважень до проєктів рішень органів державної влади й органів спільної компетенції територіальних громад, а також офіційних відгуків на рішення;
  - розгляд запитів і звернень з боку органів державної влади й органів спільної компетенції територіальних громад;
  - взаємодія при наданні й одержанні інформації, висновків, експертиз;
  - спільні повноваження щодо надання послуг органами місцевого самоврядування;
  - спільні повноваження щодо контролю за діяльністю громадян і організацій у встановленій сфері;
  - спільні повноваження стосовно управління власністю;
  - утворення й організація діяльності координаційних і дорадчих органів.
- Досвід розробки проєктів РС територіальних громад Жмеринського субрегіону дозволяє вважати, що будь-який РС повинен містити:
- коло учасників адміністративної процедури (усі територіальні громади, які беруть участь у співробітництві);
  - юридичні факти, з якими пов'язується регульований адміністративний процес;
  - обов'язкові стадії (етапи) адміністративної процедури;
  - права й обов'язки суб'єктів співробітництва під час здійснення адміністративної процедури;
  - терміни здійснення адміністративної процедури;
  - варіанти дій і рішень учасників взаємодії на кожній стадії, формалізовані критерії вибору одного з варіантів дії або рішення;
  - нормативи використання ресурсів (у тому числі інформаційних, кадрових і матеріальних), необхідних для здійснення регульованих адміністративних процесів;
  - загальні вимоги до інформаційного забезпечення здійснення адміністративної процедури;
  - відповідальність посадових осіб за порушення вимог РС.

РС може містити підстави і порядок застосування спрощеної адміністративної процедури. Зокрема, проєкт РС територіальних громад у межах Жмеринського субрегіону визначає процедури взаємодії відповідних органів місцевого самоврядування. Основною метою співробітництва є створення партнерських та збалансованих відносин між територіальними громадами в межах Жмеринського субрегіону з метою ефективного вирішення питань місцевого значення та спільної компетенції. Представницькі органи територіальних громад, залучені до співробітництва, затверджують РС, вносять до нього зміни і доповнення. Дотримання РС обов'язкове для всіх органів та посадових осіб цих територіальних громад. Невиконання вимог РС без поважних причин з боку посадових осіб місцевого самоврядування є підставою для накладення дисциплінарного стягнення відповідно до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» та Кодексу законів про працю.

Проєкт РС територіальних громад у межах Жмеринського субрегіону передбачає такі процедури:

- обмін інформацією щодо запланованих заходів та прийнятих рішень у межах завдань співробітництва;
- вироблення узгоджених підходів при підготовці проєктів нормативних актів у межах завдань співробітництва;
- забезпечення додаткового контролю за процесами формування, реалізації

та відповідальності щодо узгоджених програм та проєктів у межах завдань співробітництва;

– координація практичних дій відповідних органів місцевого самоврядування в межах завдань співробітництва.

Взаємодія територіальних громад у межах завдань співробітництва має здійснюватися на принципах законності, рівноправності кожної зі сторін, довірливих відносин, цивілізованості обговорення спільних проблем, неприпустимості ігнорування інтересів та будь-яких форм примусу представників кожної сторони. У процесі взаємодії не повинні порушуватися компетенція та повноваження відповідних органів місцевого самоврядування.

Відповідно до проєкту РС взаємодія територіальних громад у межах Жмеринського субрегіону може здійснюватися в таких основних формах:

– безпосередня взаємодія посадових осіб та депутатів відповідних територіальних громад;

– спільні засідання депутатів відповідних територіальних громад;

– спільні засідання постійних комісій рад відповідних територіальних громад;

– спільні робочі групи в складі депутатів відповідних територіальних громад та залучених експертів;

– участь у спеціальних координаційних органах у межах завдань співробітництва;

– прийняття спільних рішень радами в межах завдань співробітництва;

– укладання адміністративних договорів між відповідними радами в межах завдань співробітництва;

– узгодження документів у процесі діяльності співробітництва;

– регулярний обмін інформацією, планами роботи та іншими документами в межах завдань співробітництва;

– надання взаємної консультативної допомоги в межах завдань співробітництва;

– консультування з питань, що становлять спільний інтерес;

– спільне навчання посадових осіб у межах завдань співробітництва.

За взаємною згодою також можуть запроваджуватися інші форми взаємодії.

Співробітництво територіальних громад у межах Жмеринського субрегіону здійснюється в таких напрямках:

– нормотворча діяльність;

– планування діяльності;

– організація виконання повноважень;

– кадрові питання;

– організація роботи з документами;

– вирішення питань спільної власності територіальних громад.

На основі досвіду регламентації співробітництва територіальних громад можна визначити загальні вимоги до порядку розробки і прийняття РС. Процедура розробки РС включає такі етапи:

1) підготовку, узгодження і затвердження технічного завдання на розробку РС з боку учасників співробітництва;

2) підготовку і попереднє узгодження проєкту РС;

3) експертизу проєкту РС;

4) публічне обговорення проєкту РС на рівні територіальних громад;

5) доробку проєкту РС з урахуванням результатів публічного обговорення й експертизи;

6) узгодження і внесення доробленого проєкту РС на затвердження територіальних громад, що утворили співробітництво.

З метою забезпечення оптимізації та модернізації регульованих адміністративних процесів РС повинен включати вирішення таких завдань:

Local Government

- опис виконання завдань співробітництва з виділенням юридично важливих дій і рішень;
- аналіз і оцінювання ефективності виконання завдань співробітництва з метою виявлення ресурсів для його оптимізації;
- підготовку пропозицій з оптимізації процесу виконання завдань співробітництва, у тому числі на базі сучасних інформаційних технологій.

Розроблювачем РС повинна бути спеціальна робоча група за участю всіх суб'єктів співробітництва. До її складу бажано також включати представників зацікавлених осіб із правом дорадчого голосу – представників громадських організацій, бізнес-структур, якщо співробітництво зачіпає відповідні інтереси. Зацікавлені особи мають право брати участь у розробці проєктів, аналізі, моніторингу ефективності застосування, внесенні змін і доповнень, скасуванні РС. Технічне завдання на розробку РС має бути затверджене на спільному засіданні учасників співробітництва. Повідомлення про розробку проєкту РС повинне містити інформацію про те, до яких процедур діяльності будуть встановлюватися вимоги, що розробляються, з коротким викладом мети цього РС й обґрунтуванням необхідності його розробки, а також найменування розроблювача, його поштова адреса й адреса електронної пошти, за якими здійснюється прийом пропозицій і зауважень зацікавлених осіб, інших громадян і організацій.

Прийнятий за основу проєкт РС підлягає обов'язковій експертизі і публічному обговоренню. Експертизу проєкту РС проводять з метою оцінювання незалежними експертами його відповідності чинному законодавству, іншим документам, а також для виявлення можливих негативних наслідків реалізації положень РС. Експертизу мають проводити не менш як два незалежні експерти, що відбираються на конкурсній основі. У ході експертизи повинні бути розглянуті альтернативні проєкти, якщо такі є. Висновки стосовно цих проєктів додаються до розробленого проєкту адміністративного регламенту на всіх стадіях його розгляду.

Мета публічного обговорення – врахування всіх наданих пропозицій. Публічне обговорення проєкту РС має здійснюватися одночасно в таких формах:

- 1) розсилання проєкту РС територіальним громадам та зацікавленим особам, збір письмових зауважень і пропозицій у встановлений термін;
- 2) розміщення проєкту РС в інтернеті й опублікування проєкту із зазначенням адреси, у тому числі електронної, на яку будь-яка особа може надіслати зауваження і пропозиції, а також із встановленням терміну, протягом якого приймаються зауваження і пропозиції;
- 3) проведення публічного заходу, метою якого є обговорення проєкту РС. Про захід дається оголошення в засобах масової інформації. У заході повинні мати можливість узяти участь представники зацікавлених осіб. За підсумками заходу приймається підсумкове рішення.

За результатами експертизи й публічного обговорення проєкт РС підлягає доопрацюванню розробником. Проєкт РС затверджується спільним рішенням органів місцевого самоврядування, які є учасниками співробітництва.

Зміну (оптимізацію) РС мають ініціювати учасники співробітництва, інші зацікавлені особи щорічно за підсумками аналізу ефективності застосування РС.

РС застосовують органи місцевого самоврядування в межах співробітництва, що передбачає:

- дотримання встановлених РС стандартів виконання завдань співробітництва;
- інформування зацікавлених осіб про вимоги РС;
- доступну форму надання тексту РС зацікавленим особам;
- контроль за застосуванням і ефективністю РС;
- доступність для контролю всіх регульованих РС дій, процедур і процесів із

розробки, прийняття і виконання управлінських рішень і адміністративних актів з боку територіальних громад, зацікавлених осіб, громадян і організацій;

– застосування заходів дисциплінарної відповідальності за порушення вимог РС посадовими особами місцевого самоврядування;

– скасування адміністративних актів, прийнятих із порушенням регламентних вимог;

– відшкодування збитків громадянам і організаціям, заподіяних внаслідок недотримання вимог РС.

За порушення вимог РС посадова особа органу місцевого самоврядування має нести дисциплінарну відповідальність відповідно до законодавства про службу в органах місцевого самоврядування. Якщо посадова особа органу місцевого самоврядування порушила РС, бажаючи уникнути негативних наслідків, пов'язаних із недосконалістю його норм, вона зобов'язана негайно повідомити про це й у встановленому порядку внести зміни у відповідний РС. Факт такого порушення розглядається в порядку, передбаченому РС. За підсумками розгляду дається висновок про достатність (недостатність) підстав для відповідного порушення норм РС. Приховування порушення (не повідомлення) кваліфікується як порушення норм РС, за що особа має бути притягнута до дисциплінарної відповідальності.

Таким чином, якщо організаційна система прийняття рішень у межах співробітництва територіальних громад є нечіткою, нераціональною та незрозумілою, то співробітництво буде неефективним. Унаслідок поганої регламентації стає можливим суб'єктивізм й упередженість під час виконання завдань співробітництва, його організація залишатиметься значною мірою непрозорою та закритою. Це, у свою чергу, може збільшити недовіру до співробітництва з боку відповідних територіальних громад і створити додаткові можливості для зловживань та безвідповідальності. За таких умов одним з основних інструментів організаційного механізму раціоналізації співробітництва територіальних громад є регламентація взаємодії.

На наш погляд, перспективою подальших досліджень співробітництва територіальних громад є його кадрове забезпечення та відповідна система менеджменту персоналу, залученого до виконання завдань співробітництва.

Список використаних джерел

1. Арапова А. С. Сучасний стан та перспективи співробітництва територіальних громад в Україні / А. С. Арапова, О. Б. Циклаурі // Вісн. Маріупол. держ. ун-ту. Сер. «Право». – 2016. – Вип. 12. – С. 122 – 129.

2. Врублевський О. Співробітництво територіальних громад / О. Врублевський. – Київ : Легальний статус, 2014. – 56 с.

3. Гелич А. Утворення спільних комунальних підприємств, установ та організацій як форма співробітництва територіальних громад / А. Гелич // Юрид. Україна. – 2014. – № 10. – С. 67 – 71.

4. Козаченко Ю. В. Співробітництво територіальних громад у межах інфраструктурної трансформації / Ю. В. Козаченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. – № 20. – С. 67 – 71.

5. Костіна Н. А. Розвиток співробітництва територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування в Україні : дис. ... канд. наук з держ. упр. : 25.00.04 / Костіна Н. А. – Запоріжжя, 2017. – 227 с.

6. Любченко П. М. Співробітництво територіальних громад: теорія і практика / П. М. Любченко // Проблеми законності. – 2015. – Вип. 129. – С. 50 – 59.

7. Мусаєва І. А. Сутність організаційного механізму державного управління фінансовим забезпеченням регіону / І. А. Мусаєва // Ефективність держ. упр. – 2016. – Вип. 3. – С. 208 – 215.

8. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17 черв. 2014 р. № 1508-VII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>.

9. Реєстр договорів по співробітництво : за даними Міністерства регіонального

Local Government

розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/reestr-28.05.2019.pdf>.

10. Смачний В. В. Методика оцінки розвитку співробітництва територіальних громад на регіональному рівні / В. Смачний // *Акт. пробл. держ. упр.* – 2018. – Вип. 1. – С. 145 – 151.
11. Тереняк Л. В. Адміністративне право: слов. основ. термінів / Л. В. Тереняк ; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. – Харків : ХНАУ, 2012. – 66 с.
12. Узун Ю. В. Співробітництво територіальних громад в Україні та програми допомоги іноземних фондів / Ю. В. Узун // *Політичне життя.* – 2016. – № 4. – С. 34 – 46.
13. Шаров Ю. П. Потенціал та інструменти співробітництва спроможних громад в умовах децентралізації / Ю. П. Шаров // *Аспекти публічного управління.* – 2015. – № 4. – С. 102 – 110.

List of references

1. Arapova A. S., & Tsyklauri O. B. Suchasnyi stan ta perspektyvy spivrobitnytstva terytorialnykh hromad v Ukraini. *Visn. Mariupol. derzh. un-tu. Ser. Pravo.* 2016. Vol. 12. P. 122–129 [in Ukrainian].
2. Vrublevskiy O. Spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad. Kyiv: Lehalnyi status, 2014. 56 p. [in Ukrainian].
3. Helych A. Utvorennia spilnykh komunalnykh pidpriemstv, ustanov ta orhanizatsii yak forma spivrobitnytstva terytorialnykh hromad. *Yuryd. Ukraina.* 2014. № 10. P. 67–71 [in Ukrainian].
4. Kozachenko Yu. V. Spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad u mezhakh infrastruktornoï transformatsii. *Investysii: praktyka ta dosvid.* 2017. № 20. P. 67–71 [in Ukrainian].
5. Kostina N. A. Rozvytok spivrobitnytstva terytorialnykh hromad v umovakh reformuvannia mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: dys. ... kand. nauk z derzh. upr.: 25.00.04. Zaporizhzhia, 2017. 227 p. [in Ukrainian].
6. Liubchenko P. M. Spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad: teoriia i praktyka. *Problemy zakonnosti.* 2015. Vol. 129. P. 50–59 [in Ukrainian].
7. Musaieva I. A. Sutnist orhanizatsiinoho mekhanizmu derzhavnoho upravlinnia finansovym zabezpechenniam rehionu. *Efektivnist derzh. upr.* 2016. Vol. 3. P. 208–215 [in Ukrainian].
8. Pro spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad: Zakon Ukrainy vid 17 cherv. 2014 r. № 1508-VII. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> [in Ukrainian].
9. Reiestr dohovoriv po spivrobitnytstvo: za danymy Ministerstva rehionalnoho rozvytku, budivnytstva ta zhytlovo-komunalnoho hospodarstva Ukrainy. Retrieved from <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/02/reestr-28.05.2019.pdf> [in Ukrainian].
10. Smachnyi V. V. Metodyka otsinky rozvytku spivrobitnytstva terytorialnykh hromad na rehionalnomu rivni. *Akt. probl. derzh. upr.* 2018. Vol. 1. P. 145–151 [in Ukrainian].
11. Tereniak L. V. Administratyvne pravo: slov. osnov. terminiv. Kharkiv: KhNAU, 2012. 66 p. [in Ukrainian].
12. Uzun Yu. V. Spivrobitnytstvo terytorialnykh hromad v Ukraini ta prohramy dopomohy inozemnykh fondiv. *Politychne zhyttia.* 2016. № 4. P. 34–46 [in Ukrainian].
13. Sharov Yu. P. Potentsial ta instrumenty spivrobitnytstva spromozhnykh hromad v umovakh detsentralizatsii. *Aspekty publichnoho upravlinnia.* 2015. № 4. P. 102–110 [in Ukrainian].

Vitalii Smachnyi. Development of organizational mechanism for local communities cooperation

The article is devoted to the analysis of regulation of cooperation of local communities as a component of the organizational mechanism of cooperation. It is revealed that such document as a Regulation is a legal act that defines an administrative procedure (administrative procedures). The Regulations define the mandatory requirements for administrative processes and their components in the amount and forms that allow ensuring effective implementation of their competence by the local governmental body, its structural units and officials.

The general principles for developing administrative procedures by the Regulations, including Regulations on cooperation are considered. It is determined that in order to optimize and modernize the performance of cooperation functions, any Regulation on cooperation should ensure: unification

and universalization of the procedure for implementation of cooperation functions by local communities within their tasks; optimization of performance indicators on cooperation tasks; elimination of unnecessary administrative actions and procedures within the framework of cooperation; simplification of administrative procedures in the implementation of cooperation; reducing the period of administrative actions and procedures in the process of interaction of local communities; elimination of unjustified actions at the discretion of bodies or officials within the framework of cooperation; removal of unjustified burden on local communities that act within the framework of cooperation.

It has been researched that the Regulations on cooperation establish administrative procedures for cooperation of local self-government bodies.

It is revealed that the Regulations on cooperation of local communities should provide the following procedures: exchange of information on planned activities and decisions on cooperation tasks; developing coherent approaches in the preparation of draft regulatory acts within the cooperation objectives; ensuring additional control over the processes of formation, implementation and responsibility for agreed programs and projects within the cooperation objectives; coordination of practical actions of the relevant local self-government bodies within cooperation tasks.

Key words: cooperation of local communities, municipal administration, management relations, regulation, rules of cooperation.

Надійшла до редколегії 17.10.19